

Samenvatting

Plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord 2023-2026

Inleiding

De gemeente Beuningen bestaat sinds 1980. Onderdeel van de gemeente zijn Beuningen en de kerkdorpen Ewijk, Winssen en Weurt. Het aantal inwoners in 2023 is 26.573 (1-1-23). Beuningen maakt deel uit van de regio Rijk van Nijmegen, waarin op diverse onderdelen samenwerking plaatsvindt tussen de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.

Qua samenstelling van de bevolking is terug te zien dat verreweg de grootste groep inwoners een leeftijd heeft tussen de 45 en 65 jaar. Daarna respectievelijk gevolgd door de groepen 25-45 jaar en 65+. De bevolking is overwegend autochtoon van afkomst (87% in 2022). Er is een kleine groep (circa 6%) inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond, die wel licht groeiend is (3,23% in 2002, 3,77% in 2012, 5,77% in 2022). Het opleidingsniveau is verdeeld over laag 26,3%, middelbaar 43,5% en hoog 30,2%. Op het gebied van woningen is 70% koopwoning met een gemiddelde WOZ-waarde van €377.000,- (2023). Van alle woningen zijn 84,4% eengezinswoningen (de rest is meergezinswoningen). Het aandeel huishoudens met 'een voorziening in het sociaal domein' ligt met 18,3% onder het landelijke gemiddelde (20,2%). Hetzelfde geldt voor het aandeel huishoudens met een bijstandsuitkering (3.3% in Beuningen versus 4.9% landelijk gemiddelde). Aanvullende informatie zie [HIER](#) en [HIER](#).

De gemeente Beuningen is een gemeente die zich actief inzet op alle thema's zoals binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) beschreven staat. De betrokkenheid hierbij is groot, zowel vanuit de gemeente als vanuit maatschappelijke partners. Daarnaast zijn er ook vele inwoners die hun steentje bijdragen als vrijwilliger, bijvoorbeeld bij de verenigingen, buurthuizen of de opvanglocatie in de gemeente.

In het [coalitieakkoord](#) (zie ook afbeelding rechts) is reeds expliciete aandacht voor 'meedoen', 'maatschappelijke voorzieningen op orde', 'aandacht voor preventie', 'toekomstbestendig wonen', 'kwaliteit openbare ruimte en groen', en meer!

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in Beuningen

Het proces om tot een lokaal GALA-plan van aanpak te komen is zorgvuldig aangepakt. Er is tijd genomen om brede interactie en participatie op te zoeken. Dit heeft binnen in het gemeentehuis plaatsgevonden, door integrale verbindingen op te zoeken tussen diverse beleidsdomeinen. Daarnaast is er ook actieve inspraak en betrokkenheid gerealiseerd bij diverse maatschappelijke partners binnen de gemeente. Uit de gesprekken die vanuit de gemeente met zowel externe partners, inwoners en interne collega's zijn gevoerd, blijkt dat de inzet en energie omtrent GALA breed gedeeld wordt. Samenwerkingsverbanden (en plannen) die eerder al zijn gevormd (denk aan het sportakkoord, preventieakkoord, coalitie een tegen eenzaamheid) zijn geïntegreerd. Kortom: er is een goede voedingsbodem aanwezig om verdere stappen te zetten in het realiseren van meer focus op 'gezond leven', het realiseren van de gezondheidsdoelen en het inrichten van een gezonde leefomgeving. Hierbij worden er binnen de gemeente Beuningen vooral kansen gezien in het versterken van de onderlinge samenhang van inspanningen en tussen de stakeholders.

Analyse en startfoto van Beuningen

Algemeen beeld van de huidige situatie

De gemeente Beuningen heeft i.r.t. de GALA-thema's diverse databases en monitors tot de beschikking. De belangrijkste die voor de analyse van het GALA-plan gebruikt zijn:

- het [Regiobeeld Rijk van Nijmegen](#)
- de [gezondheidsmonitors GGD Gelderland Zuid voor Beuningen](#) (kindmonitor; gezondheidsmonitor jeugd; gezondheidsmonitor jong volwassenen; gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen).

Wat valt op?

Data regio Rijk van Nijmegen

Op de meerderheid van knelpunten, zoals op het gebied van vergrijzing, toename zorgvraag of ongezonde leefstijl, is de regio Rijk van Nijmegen niet afwijkend van Nederland. Wél afwijkend is:

- het **huisartsentekort** is (vooralsnog) minder groot, wellicht verklaarbaar door huisartsenopleiding in Nijmegen;
- er lijkt méér sprake te zijn van **complexe problematiek**, wellicht verklaarbaar door aanwezigheid van (ook academische) ziekenhuizen en de uitstroom van daaruit;
- **mentale gezondheid** van volwassenen en jongeren lijkt een groter knelpunt te zijn dan in de rest van het land. Het hoge aantal jongeren/studenten (met name in de stad Nijmegen) en ook de aanwezigheid van gespecialiseerde GGZ zorg kan van invloed zijn op deze data.
- de **ontgroening** lijkt in de regio minder hard toe te slaan, wederom vanwege hoge mate van aanwezigheid (en uitstroom) van studenten in Nijmegen;
- binnen de regio is zeer veel **aanwezige expertise** om zorgvragen te beantwoorden, kortom de nodige aanwezige partners voor het bouwen en versterken van de (preventie/zorg) infrastructuur.

Data gemeente Beuningen

Opvallendheden en/of specifieke aandachtspunten voor de gemeente Beuningen (ten opzichte van bekende trends en ontwikkelingen die herkenbaar in het hele land spelen) zijn:

- Binnen Beuningen zal de **vergrijzing** de komende jaren verder toenemen. Het percentage inwoners (regionaal bekeken) van 65 jaar en ouder stijgt van 20,1% in 2023 naar 25,7% in 2040. Ook neemt de procentuele hoeveelheid ouderen toe omdat de jongvolwassenen gaan studeren in de nabijgelegen stad Nijmegen. De ouderen (65+) uit de stad bewandelen de omgekeerde weg en zoeken juist de rust op in omliggende dorpen zoals Beuningen. Het percentage inwoners van 65 jaar en ouder in het Rijk van Nijmegen ligt naar verwachting in 2040 met 0,4 procentpunt hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2040 bevindt zich de piek wat betreft de vergrijzing in deze regio. Een **sterke afname van het 'mantelzorg potentieel'** is hier tevens aan gerelateerd.
- In Beuningen heeft een relatief groot percentage van de inwoners (13%) **moeite met rondkomen**. Dit percentage ligt ook hoger dan het landelijke gemiddelde (12,7%). Beuningen is zich ervan bewust dat inwoners die moeite hebben met rondkomen vaker leefstijlproblemen hebben zoals roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik. Het is belangrijk om te beseffen dat leefstijlproblemen indicatief kunnen zijn voor armoedeproblematieken die niet met zorg opgelost kunnen worden.
- In Beuningen geeft 19,3% van de inwoners aan in de afgelopen vier weken **(heel) veel stress** gehad te hebben. Dit percentage is het op een na hoogste in de regio (na Nijmegen) en ligt hoger dan het landelijk gemiddelde (17,7%). Daarnaast blijkt dat in Beuningen 7,7% van de inwoners een hoog risico heeft op een **angststoornis of een depressie** (tevens het hoogste in de regio). Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde (6,4%).
- Gekeken naar de trend in **overgewicht** is er in Beuningen een stijging zichtbaar, van 49,4% in 2012 naar 53,1% in 2020. Binnen de regio staat de gemeente Beuningen op de tweede plek (na Druten) qua hoogste percentage overgewicht in 2020, en tevens boven het landelijk gemiddelde.
- de **blootstelling stikstofdioxide** (NO₂) ligt in alle gemeenten in de regio boven de WHO advieswaarde. Dit is met name afkomstig van verkeer. Beuningen en Nijmegen scoren daarbij binnen de regio het hoogst. Beuningen heeft een waarde van 15,2 µg/m³ op jaarbasis, terwijl het landelijk gemiddelde op 14.2 ligt en de maximale advieswaarde op 10 ligt. Eenzelfde beeld ontstaat bij **blootstelling fijnstof** (PM₁₀), hetgeen hart- en ademhalingsproblemen kan veroorzaken.

In positieve zin vallen er voor Beuningen ook enkele thema's op. Deze thema's zijn:

- Beuningen scoort goed op de **beweegvriendelijkheid** van de omgeving. De beweegvriendelijkheid is bepaald aan de hand van de inrichting van de omgeving voor het sporten en bewegen. Denk bij beweegvriendelijkheid ook aan de hoeveelheid sportaccommodaties, sport- en speelplekken, de afstand tot voorzieningen en de hoeveelheid recreatief groen en water. Beuningen scoort, op een schaal van 0-100, een getal van 68. Het landelijke gemiddelde is 64.
- Wat de **zorgkosten in de vorm van WLZ** betreft heeft de gemeente Beuningen relatief lage kosten. In de eerste leeftijdsfase van 0 tot 18 zijn er geen WLZ kosten. In de volgende levensfase van 18 tot 65 jaar zijn deze kosten gemiddeld 52,45 euro per inwoner. Binnen de levensfase van 65 jaar en ouder zijn de kosten per inwoner 1052,78 euro. De kosten aan WLZ van iedere inwoner, ongeacht de levensfase, zijn relatief erg laag kijkende naar de omliggende gemeenten.

Opgehaalde beelden vanuit gesprekken en bijeenkomsten

In het traject om te komen tot dit GALA-plan van aanpak zijn er diverse gesprekken gevoerd en werkbijeenkomsten georganiseerd. Het beeld is als volgt:

- De **norm** voor wat 'normaal' is ten aanzien van leefstijl zou meer ter discussie moeten komen te staan. Dit heeft deels met ontwikkelde welvaart te maken en aandacht voor gezelligheid en het bourgondische leven (bijv. alcoholgebruik vrij hoog en genormaliseerd, ook vanaf jonge leeftijd). Ook in activiteitsaanbod is er veel aandacht voor gezelligheid en lekker eten en drinken. Maar de aandacht voor (gevolgen op) welzijn en gezondheid is veel minder.
→ Effectieve **communicatie** (en 'branding') rondom het thema van gezond leven, preventie en gezondheid is daarbij van belang.
- Er wordt veel belang gehecht aan het investeren in een **kansrijke start** voor kinderen. Diverse inspanningen worden hiervoor gedaan. Tevens met sterke verbinding naar het thema van **laaggeletterdheid**, taal en lezen (gezinsaanpak).
- **Motorische ontwikkeling en gezond gewicht** bij kinderen vraagt aandacht. Sinds enkele jaren worden er daarom bloc-testen gedaan om te signaleren en door te kunnen verwijzen. Er is nog wel meer inzet nodig op het gezonder maken van kindomgevingen zoals bij de sportvereniging.
- **Weerbaarheid en welbevinden** bij kinderen, deels ook gekoppeld aan mediawijsheid, is ook iets waar basisscholen mee aan de slag willen en/of moeten.
- Men ziet de noodzaak voor meer gerichte aandacht op de doelgroep **jongeren/jong volwassenen**. Er is meer inzicht nodig in problematieken en behoeften van de doelgroep. Om hier vervolgens beter aan te kunnen sluiten op deze behoefte, de (on)mogelijkheden en belevingswereld van de doelgroep. Thema's als overlast, stijging van eenzaamheid en mentale gezondheid staan onder de aandacht.
- Het investeren in het verminderen van **stress** (onder andere door bestaansonzekerheid) en verbeteren van de **mentale gezondheid** (inclusief eenzaamheid) onder **volwassenen** staat hoog op de agenda. Kansen worden er gezien in doorontwikkelen van Welzijn op recept.
- Er zijn diverse reeds lopende inspanningen gericht op de doelgroep **ouderen** in Beuningen aanwezig. Denk aan **dementie, eenzaamheid, welzijn, valpreventie**. De samenhang tussen de verschillende thema's is er onvoldoende en op alle aspecten is er uitbreiding/doorontwikkeling mogelijk (naar volledige ketenaanpakken bijvoorbeeld).
- De toenemende **vergrijzing** wordt in de praktijk herkend, met de gevolgen van dien op het gebied van onder andere wonen, participeren, welzijn en gezondheid.
- Het belang van het **versterken sociale basis** wordt gezien, met name in enkele gebieden waar relatief meer kwetsbare inwoners wonen, zoals in de buurten Aalsterveld en Olden Tempel. Tevens in relatie tot het omgaan met meer ouderen die langer thuis wonen en mensen met 'onbegrepen gedrag'.
- Het inrichten van de **gezonde openbare ruimte**, met speel- en beweegruimte van jong tot oud, heeft aandacht. Tegelijkertijd zijn er beperkte kaders hoe hiermee om te gaan, met name wanneer er initiatieven vanuit de samenleving worden gedaan.

Sport, bewegen en cultuur

Wat weten/doen we al (bestaand beleid en relevante programma's/projecten)

Lokaal sportakkoord (I&II)

In 2019 is het Sportakkoord Beuningen, met medewerking van ruim 35 partners, tot stand gekomen. In dit Sportakkoord staat beschreven hoe de gemeente Beuningen samen met de partners ervoor gaat zorgen dat zoveel mogelijk inwoners van Beuningen zo lang mogelijk kunnen genieten van sporten en bewegen. In het Sportakkoord zijn 5 thema's opgenomen, te weten: Inclusief sporten en bewegen, Duurzame sportinfrastructuur, Vitale sport- en beweegaanbieders, Positief sportklimaat en Van jongs af aan vaardig in bewegen. Voor deze 5 thema's zijn een tal van ambities en doelstellingen opgenomen waar de afgelopen jaren door betrokken partners hard aan is gewerkt.

Voor de herijking van het Sportakkoord Beuningen is door de gemeente Beuningen samen met de Gelderse Sportfederatie besloten om een drietal sessies te organiseren voor onderwijs en kinderopvang, zorg en welzijn en sportorganisaties. Van daaruit werd duidelijk dat bij iedereen sporten en bewegen hoog op de agenda staat. Voortaan wordt gesproken over een Sport- en Beweegakkoord. Door het woord bewegen toe te voegen wordt voor veel mensen een drempel weggenomen en wordt daarmee het bereik van het Sport- en Beweegakkoord vergroot. Daarnaast is het voor meer partijen interessant om zich aan te sluiten, ook wordt het fundament en de bereikbaarheid versterkt.

Gemeentelijke sportnota "samen in beweging"

'Bevorderen van mogelijkheden om alle inwoners van onze gemeente op een verantwoorde wijze te laten

sporten en te laten bewegen, vanuit eigen interesse en omstandigheden waarbij een leven lang sporten of bewegen het uitgangspunt is.'

In deze nota staan de volgende drie pijlers centraal:

1. Het stimuleren en ondersteunen van open, vitale sportorganisaties;
2. Herziening van het subsidiebeleid met betrekking tot waarderingssubsidies;
3. Binnen-en buitensportvoorzieningen.

Combinatiefunctionarissen

In de gemeente Beuningen zijn tien buurtsportcoaches onder de naam "[Beuningen Samen in Beweging](#)" actief. Deze coaches verbinden sport-, cultuur- en beweegaanbieders, scholen en zorg- en welzijnsinstellingen met elkaar.

Kadernota Kunst, cultuur en erfgoed

Wat weten/doen we al (bestaand beleid en relevante programma's/projecten)

De gemeente Beuningen heeft een rijk aanbod van kunst, cultuur en erfgoed. Denk aan kunstwerken in de openbare ruimte, Romeins erfgoed, het muziekonderwijs bij de basisscholen en de muziekverenigingen, de bibliotheek en tentoonstellingen van de Nieuwe Gang.

- Ambitie 1: Zichtbaarheid; Vanaf 2022 zetten we beleidsmatig in op meer prioriteit en zichtbaarheid op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed
- Ambitie 2: Betrekken van jongeren; We betrekken jongeren in onze gemeente meer bij kunst, cultuur en erfgoed

- Ambitie 3: Sterker door samenwerking; We werken toe naar minder versnippering, zodat organisaties van elkaar weten wat zij doen en er meer onderling contact is.
- Ambitie 4: Kunst, cultuur en erfgoed op de kaart; Wat we al bieden op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed maken we meer bekend. Dat doen we zowel binnen als buiten de gemeente zodat iedereen (jong en oud) goed op de hoogte zijn van wat er allemaal is.

Voor de uitvoering van de ambities zijn in de Uitvoeringsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed plannen geformuleerd voor nieuwe programma's en een breder aanbod van kunst, cultuur en erfgoed binnen het sociaal domein, het versterken van het muziekonderwijs, versterking van cultuureducatie op scholen (talentontwikkeling), ontwikkeling van een gezamenlijk programma natuur, duurzaamheid en cultuur van natuureducatie en cultuureducatie, versterking rol bibliotheek bij bestrijding laaggeletterdheid, de oprichting van een platform kunst, cultuur en erfgoed.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de cultuurregisseur. Inclusie en diversiteit zijn belangrijke voorwaarden voor de uitvoering van de plannen.

Gezondheid

Wat weten/doen we al (bestaand beleid en relevante programma's/projecten)

Lokaal preventieakkoord

In de gemeenten Beuningen, Druten en Wijchen wordt samengewerkt aan gezondheid en geluk. Gezamenlijke doelen zijn er uitgewerkt en sluiten aan op het Nationaal Preventieakkoord. Beuningen heeft haar eigen actieplan, gericht op twee thema's:

- Ambitie 1 'Een gezond gewicht': "We dringen overgewicht van volwassenen in onze gemeente terug tot maximaal 38% in 2040"
- Ambitie 2 'Een rookvrije generatie': "Het aantal volwassenen in onze gemeente is afgenomen tot 5%. Aankomende ouders stoppen volledig met roken, ook na de bevalling. Kinderen beginnen niet meer met roken."

Beide ambities zijn nog gaande en verdienen een nieuwe impuls. Met behulp van een meer samenhangende aanpak in verlengde van het GALA ontstaan hier nieuwe mogelijkheden voor.

Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022

De gemeente Beuningen heeft (nog) geen apart gezondheidsbeleid. Gezondheid is geïntegreerd in het beleidsplan sociaal domein. Deze beleidsnotitie gaat uit van veertien actiepunten:

Vanuit de 14 actiepunten kunnen we de volgende zaken benoemen die voor GALA van belang zijn:

- (1) Uitgangspunt is dat Beuningen een toegankelijke gemeente is en blijft voor mensen met een beperking.
- (4) Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Mensen kunnen met een ziekte om leren gaan en daarnaast toch nog behoorlijk gezond in het leven staan (Machteld Huber) en sluit aan op zelfregie. Naast een goede fysieke gezondheid streven we naar een goede mentale gezondheid, vandaar aandacht voor het tegengaan van eenzaamheid en vroegsignalering van dementie.
- De gemeente vormt een verbindende schakel voor opzet, uitvoering en afstemming

van preventieprogramma's voor gezondheidsbevordering. Daar waar hiaten zijn, kunnen we interventies met verschillende partners opzetten. Inhoudelijke speerpunten zijn vooral leefstijlinterventies zoals gezonde voeding en tegengaan overgewicht, alcoholgebruik, roken, depressie en eenzaamheid. We zetten ons in voor afstemming op het gebied van milieubeleid en (eerstelijns collectieve) gezondheidszorg.

- Uit landelijke cijfers over ouderen en GGD-monitor volwassenen blijkt dat eenzaamheid veel voorkomt onder ouderen en (jong)volwassenen.
- (9) In samenwerking met het onderwijs willen we dat preventief wordt gewerkt, waarbij schoolse én niet-schoolse problematiek vroegtijdig wordt gesignaleerd.
- (10) Terugdringen en voorkomen van laaggeletterdheid vraagt blijvende inzet om goed te kunnen participeren in onze samenleving en binnen de onderwijs- en arbeidsmarktketen.
- Ook is Beuningen aangesloten bij het Schone luchtakkoord.

Sociale basis

Wat weten/doen we al (bestaand beleid en relevante programma's/projecten)

Een centrale gemeentelijke visie op de sociale basis is evenals gezondheidsbeleid integraal opgenomen in activiteiten binnen de actiepunten van het Sociaal Domein. Momenteel wordt ook gewerkt aan een herijking van inwonersparticipatie. Op onderdelen is er aandacht voor het versterken van de sociale basis:

- (3) We zetten preventieve voorzieningen in via inclusief beleid en stimuleren zelfredzaamheid en eigen kracht door uit te gaan van mogelijkheden i.p.v. onmogelijkheden.
- (11) Wij richten ons op signalen van armoede en eenzaamheid uit de samenleving.
- (12) Daarom hebben we in de gemeente Beuningen oog voor specifieke doelgroepen zoals (jonge) mantelzorgers, en aandacht voor diversiteit (o.a. statushouders en vluchtelingen).
- We streven naar een Inclusieve samenleving waarbij iedereen mee kan doen.
- We gaan het doelgroepenvervoer efficiënter organiseren. Uitgangspunt is een adequaat vervoerssysteem voor inwoners die daarop aangewezen zijn. We kijken naar nieuwe initiatieven en vormen van vervoer en mobiliteit.
- Bij het inrichten van de Beuningse woningvoorraad hebben we aandacht dat ook inwoners met een beperking over een passende woning kunnen beschikken.
- (13) In Beuningen hebben we voor de ontwikkeling van Beschermd Wonen oog voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.
- Voor wonen met zorg verwijzen we naar de te ontwikkelen regionale en lokale woonzorgvisie.

Gerelateerd beleid

Wat weten/doen we al (bestaand beleid en relevante programma's/projecten)

Omgevingsvisie gemeente Beuningen: "Verbinding, betrokkenheid en mooi plekje"

Vanuit de drie kernwaarden (opgenomen in de titel) is in samenwerking met de samenleving gewerkt aan de Beuningse omgevingsvisie. Hierin staan een vijftal ambities centraal:

1. Beuningen heeft voldoende woningen en voldoende bereikbare voorzieningen op de juiste plek, waardoor we leefbare kernen hebben

2. Beuningen is gezond, inclusief en veilig
3. Beuningen is energieneutraal en klimaatbestendig
4. Beuningen heeft een schone leefomgeving met een waterkwaliteit, bodemkwaliteit en luchtkwaliteit die voldoen aan de normen. Ook heeft Beuningen zo min mogelijk hinder van geluid, geur, licht en omgevingsrisico's. Beuningen streeft naar vergroting van de biodiversiteit
5. Beuningen is ondernemend en uitnodigend

De bedoeling van het GALA in Beuningen

Wat willen we bereiken? (Gewenste situatie, doelen en resultaten)

Beuningen wil de komende jaren (looptijd SPUK 2023, 2024, 2025 maar ook daarna) meer invloed hebben op en impact maken voor het gezond en actief leven van haar inwoners. Tot op heden heeft de focus nog te veel gelegen op het genezen van ziekten of het geven van zorg. We willen toe naar een maatschappij, waarin het uitgangspunt 'gezond leven' is. Een samenleving die niet alleen de verantwoordelijkheid legt bij het individu, maar collectief een gezonde manier van leven mogelijk maakt. Sociale en psychosociale omstandigheden van inwoners zijn een sterk bepalende factor voor welzijn, geluk en gezondheid.

Met het GALA wordt vooral ingezet op het verder versterken en doorontwikkelen van alles wat er al gebeurt. Versterking en doorontwikkeling betekent voor Beuningen:

1. Van afstemming (tussen gemeentelijke beleidsdomeinen, organisaties en inwoners), naar meer concrete samenwerking. Gestart vanuit een gedeeld belang en gezamenlijk doel;
2. De verantwoordelijkheid verdelen. Door als collectief achter het gezamenlijke doel te gaan staan kunnen krachten gebundeld worden en kan iedere organisatie en/of inwonersinitiatief een eigen stukje verantwoordelijkheid oppakken en bijdragen aan het behalen van de doelen.
→ Daarbij: gezondheidswinst en gelijke kansen is in eenieders belang. Daarom streven we naar 'health in all policies'.
3. De samenhang verbeteren. De vele inspanningen en initiatieven zijn van grote waarde. Maar de waarde en impact ervan kan nog groter wanneer er optimale onderlinge samenhang nagestreefd wordt. Dit zorgt voor een aansluiting van vraag en aanbod, passend op behoefte en mogelijkheden. Ook kunnen kennis, kwaliteiten, mogelijkheden en middelen efficiënter ingezet worden. 1+1=3!
4. Bewezen effectieve interventies benutten. Er wordt naar een balans gezocht tussen eigen lokale inspanningen/initiatieven enerzijds en keten aanpakken met bewezen effectieve interventies anderzijds.
5. Meer focus op kwetsbare groepen. Er wordt zoveel mogelijk toegewerkt naar een collectieve aanpak. Desalniettemin ligt de prioriteit bij de groep inwoners die het meest kwetsbaar is (en/of binnen specifieke gebieden). Een meer vitaal en gezond Beuningen betekent in eerste instantie dat de gezondheidsverschillen (en de kansen/mogelijkheden daarvoor) meer gelijk getrokken worden.
6. Continuïteit en duurzaamheid. Gezondheidswinst is niet in een paar jaar te bewerkstelligen. Het veranderen van de sociale en fysieke leefomgeving eveneens. De blik moet gericht zijn op de lange termijn, het behalen van het hogere doel. In de tussentijd dienen er, met de nodige kaders en afspraken,

gezamenlijk weloverwogen keuzes gemaakt te worden om daar naartoe te werken.

7. Lerende aanpak. Er dient expliciete aandacht, tijd en ruimte geschonken aan een doorlopende cyclus van plannen, uitvoeren, monitoren en bijsturen. Om efficiënt en effectief naar het behalen van de doelen toe te werken.

Doelen en resultaten per hoofdthema

"Een vitaal en gezond Beuningen" is waar we, gesteund door het Gezond en Actief leven Akkoord en de Specifieke Uitkering GALA, voor de lange termijn aan willen werken. Voor ons betekent dit aandacht voor

- kansrijk en gezond opgroeien;
- voor iedereen de mogelijkheden bieden voor persoonlijke ontwikkeling en actief meedoen in de samenleving;
- vitaal oud kunnen worden;
- als samenleving een stimulerende en ondersteunende sociale leefomgeving creëren;
- dit alles gefaciliteerd en gesteund door een gezonde fysieke leefomgeving.

Leefstijl

- doorgaan op de doelen die reeds beschreven staan in de gemeentelijke sportnota en het (herijkte) sport- en beweegakkoord;
- doorgaan op de doelen die reeds beschreven staan in de kadernota Kunst, cultuur en erfgoed en de uitwerking in de Uitvoeringsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed;
- versterken van onderlinge verbinding en samenhang tussen beide beleidsdomeinen, omwille van optimale aansluiting op wensen, behoeften en mogelijkheden van (doelgroepen van) inwoners.
- versterken cultuur- en natuureducatie en muziekonderwijs voor kinderen voor talentontwikkeling en als bijdrage aan de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- specifieke aandacht voor de doelgroep jongeren, omwille van behoud en/of beter bereiken en betrekken van deze doelgroepen in activiteiten. Tevens als instrument om andere vraagstukken aan te pakken, zoals mentale gezondheid, omgaan met stress of het vormgeven aan een gezonde leefstijl.
- We stimuleren en ondersteunen sportaanbieders om de sociale veiligheid binnen de sport te verbeteren.

Tegengaan gezondheidsachterstanden

Komen tot een samenhangende gezondheidsaanpak, daar waar momenteel een overkoepelende gemeentelijke visie nog ontbreekt. Aandacht voor het:

- intensiveren gezond opgroeien voor kinderen, met name gezond gewicht, o.a. via gezonde school en ketenaanpak gezond gewicht (met koppeling fysieke leefomgeving);
- intensiveren en meer integrale aanpak gezondheid en welbevinden / meedoen jongeren (met samenhang tussen sport/bewegen, kunst/cultuur, welzijnswerk, handhaving) Met expliciete aandacht ook voor aanpak eenzaamheid. Hetzelfde geldt voor de relatie met en de gevolgen van middelengebruik;
- integrale aanpak voor vitaliteit ouderen (sport/bewegen, valpreventie, leefstijl, welzijn,) Met expliciete aandacht ook voor aanpak eenzaamheid;
- intensiveren/doorontwikkelen valpreventie aanpak;
- intensiveren/doorontwikkelen welzijn op recept (ook voor jeugd/jongeren).

Sociale basis

Komen tot een samenhangende aanpak voor het versterken van de sociale basis, daar waar momenteel een overkoepelende gemeentelijke visie nog ontbreekt. Aandacht voor het:

- doorontwikkelen van de gemeentelijke visie en aanpak voor het versterken sociale basis;
- gericht aanpakken van sociale- en gezondheidsachterstanden in twee wijken Beuningen (link met kwetsbare lage SES doelgroep, schulden/armoede, mentale gezondheid/stress);
- optimaal benutten van kracht van het netwerk (organisaties en inwoners), onder andere via bestaande en nieuwe initiatieven vanuit gemeentelijke participatie aanpak.

Het GALA plan van aanpak voor Beuningen

Wat gaan we daarvoor doen? (uitvoeringsplan, samenwerking en organisatie)

Beuningen kiest voor een programmatische aanpak waarbij de diverse GALA doelen en onderdelen (met bijbehorende inspanningen) én overige bestaande /gerelateerde inspanningen gebundeld worden.

De bundeling vindt plaats aan de hand van levensfasen. Per levensfase is er een ambitie/opgave beschreven. Tevens wordt weergegeven welke onderliggende inspanningen hierbij van toepassing zijn én hoe deze in samenhang en samenwerking georganiseerd worden.

Levensfase: Eerste 1000 dagen

In de gemeente Beuningen willen we dat alle kinderen kansrijk opgroeien, in een veilige en gezonde leefomgeving.

Een goede start van het leven is belangrijk. Kinderen met een minder goede of slechte start hebben meer kans op problemen op het terrein van groei, gezondheid en sociale, emotionele, lichamelijke ontwikkeling in hun latere leven. Daarbij lopen kinderen van ouders die in een kwetsbare situatie zitten meer risico (laag sociaaleconomische status). Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen:

1. Meer (aanstaande) ouders zijn toegerust op het ouderschap en op de opvoeding.
2. Meer kwetsbare ouders goed voorbereid met hun zwangerschap starten.
3. Minder ongeplande en onbedoelde zwangerschappen in (kwetsbare) gezinnen.
4. Betere signalering van problemen.
5. Meer kinderen, jongeren en aanstaande ouders hebben een gezond gewicht en een gezonde leefstijl.
6. Meer ouders vinden (onderling) ondersteuning bij ouderschap in sociale netwerken.

Levensfase: Kinderen van 4 -12 jaar

In de gemeente Beuningen willen we dat alle kinderen kansrijk opgroeien, in een veilige en gezonde leefomgeving.

Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen:

1. Meer kinderen hebben een gezond gewicht, een gezonde leefstijl, voldoende beweging, ontspanning en slaap.
2. Meer aandacht voor kinderen in een kwetsbare situatie die meer ondersteuning kunnen gebruiken.
3. Minder kinderen ervaren stress en prestatiedruk. Ze leren dat fouten maken mag en hoe daarmee om te gaan.
4. Meer ouders zijn toegerust op de opvoeding.
5. Ieder kind is in staat om zijn school op een goede manier af te ronden.
6. Meer kinderen nemen deel aan het sport-, beweeg- en verenigingsaanbod in de gemeente ongeacht achtergrond.
7. Minder kinderen groeien op in armoede.

Levensfase: Kinderen en jongeren tot 23 jr.

In de gemeente Beuningen willen we dat alle jongeren kansrijk opgroeien, in een veilige en gezonde leefomgeving en zich ontwikkelen tot volwassenen die naar vermogen meedoen in de maatschappij.

Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen:

1. Meer jongeren zijn (in toenemende mate) zelfredzaam en hebben eigen regie over hun leven.
2. Meer jongeren hebben een gezond gewicht, een gezonde leefstijl, voldoende beweging, ontspanning en slaap.
3. Meer jongeren doen mee, denken mee en beslissen mee (jongerenparticipatie). Zo ontwikkelen jongeren hun talenten, vaardigheden en competenties.
4. Meer jongeren zitten lekker hun vel. Dit is meer dan gezond eten en genoeg sporten. Het gaat ook over de balans tussen ontspanning en werk/school, hoe de jongere over zichzelf denkt en hoe het sociale leven eruit ziet.
5. Minder jongeren ervaren stress en prestatiedruk.
6. Minder jongeren ervaren een gevoel van eenzaamheid.
7. Meer ouders zijn toegerust op de opvoeding.
8. Meer jongeren zijn financieel zelfredzaam en weten met geld om te gaan.
9. Iedere jongere is in staat om zijn school op een goede manier af te ronden of een startkwalificatie te behalen.

Levensfase: (jong) Volwassenen van 23 t/m 60 jaar

In Beuningen zetten we ons in voor een vitale en gezonde samenleving.

Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen:

1. Meer volwassenen stoppen blijvend met roken
2. Meer volwassenen hebben een gezonde gewicht
3. Minder volwassenen ervaren een gevoel van eenzaamheid
4. Meer volwassenen zijn mentaal veerkrachtig en in staat om te gaan met de impact van life-events
5. Minder volwassenen ervaren geldzorgen
6. Meer volwassenen voelen zich betrokken bij hun woonomgeving en doen mee aan sociale activiteiten in de buurt/wijk/gemeente

Levensfase: Senioren vanaf 60 jaar en ouder

In Beuningen zetten we ons in voor het vitaal ouder worden.

Deze ambitie vertalen we naar de volgende doelen:

1. Meer ouderen blijven langer mobiel en vallen minder.
2. Meer ouderen behouden de regie over het eigen leven.
3. Meer ouderen kunnen langer thuis zelfstandig blijven wonen.
4. Ouderen zijn financieel zelfredzaam.
5. Ouderen ervaren meer zingeving en minder gevoel van eenzaamheid.
6. Meer ouderen eten gezonde voeding.

Organisatiestructuur, voortgang, monitoring en evaluatie

Uitvoering, voortgang en bijsturing van het plan van aanpak

Het GALA-plan van aanpak is ontwikkeld en wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband tussen de gemeente, organisaties en inwoners. Op diverse onderdelen is er al nauwe afstemming en/of samenwerking gaande. In de maanden maart tot en met juni 2023 zijn documenten geanalyseerd en divers gesprekken gevoerd (een op een of in klein comité). Aanvullend daarop is er tijdens een werkbijeenkomst van 30 augustus 2023 een start gemaakt door met alle betrokkenen en geïnteresseerden gezamenlijk plannen te vormen binnen de kaders van het GALA.

Informatie, communicatie en betrokkenheid

We stimuleren alle betrokkenen en geïnteresseerden bij het GALA in Beuningen (bij een of meerdere thema's, vraagstukken of doelgroepen) één collectief, een gezamenlijke beweging, te vormen. Sturing en uitvoering vindt plaats vanuit een kern van partnerorganisaties (in kerngroep en werkgroepen). Maar in de schillen daaromheen is het van belang om nog veel meer energie en krachten te bundelen.

Monitoring en evaluatie:

We zetten in op goede (tussentijdse) monitoring en evaluatie. Dit is van belang voor het behouden van draagvlak voor ons beleid, voor het leren en mogelijk bijsturen in inhoud en acties.